

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

12 Vtrum subditus teneatur reuelare prælato præcipienti crimen occultum
fratris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

hoc ideo, quia sacramenta operantur, ut instrumenta divinae misericordiae iustificantis. Dei autem est respicere hominis cor, secundum illud i. Reg. 16. Homines vident ea, quae parent, Deus autem intuetur cor: & ideo quamuis res naturales non agant, nisi praesentialiter adhibita, sacramenta tamen agunt etiam secundum, quod sunt in voto, sed plenus sacramentalem effectum inducunt, quando actu exhibentur, sicut in baptismo. Nam catechumenus si sit adultus, & habeat baptismum in voto, iam consecutus est effectum baptismi quantum ad emundationem a peccato, & consecutionem gratiae, quae est proprius effectus Dei: sed quando actu sacramentales effectus, quia suscipit characterem, & remissionem totius poenae. Si quis tamen esset, qui non prius haberet baptismum in voto, quam actu baptizaretur, sicut precipue patet in pueris, simul recipit per baptismum gratiam remittentem culpam, & omnem alium sacramenti effectum. Et hoc etiam contingeret in adulto, si simul cum baptizaretur, voti baptismi habere inciperet: & idem est etiam in sacramento poenitentiae, quod consummatur in dispensatione ministri absolventis. Cum enim aliquis actu absoluitur, consequitur plenarie sacramenti effectum: sed si antequam absoluitur, habeat hoc sacramentum in voto, quando proponit se subiacere clauibus ecclesiae, iam virtus clauium operatur in ipso, & consequitur remissionem culpae. Si quis tamen in ipsa absolutione incipit conteri, & claves ecclesiae habere in voto, in ipsa absolutione sacerdotis culpa ei dimittitur per gratiam, quae infunditur in hoc sacramento, sicut & alijs sacramentis nouae legis: unde quandoque contingit, quod aliqui non perfecte contriti virtute clauium gratiam contritionis consequuntur, dummodo non ponant obicem Spiritui sancto: & idem est in alijs sacramentis nouae legis, in quibus gratia confertur. Videtur tamen esse differentia inter baptismum, & poenitentiam propter hoc, quod sacramentum poenitentiae semper exhibetur adultis, in quibus, ut plurimum contritio praecedit tempore confessionis, & absolutionis: baptismus autem multoties confertur pueris, in quibus votum baptismi non praecedit: omnino autem simile appareret, si etiam baptismus exhiberetur adultis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod verbum Hugonis non est sic intelligendum, quasi sententia Petri in sacerdote absolvente praecedat tempore sententiae caeli, id est Dei remittentis culpam, sed quia sententia Petri approbat sententiam Dei.

AD SECUNDUM dicendum, quod medicina sacramentalis operatur non solum actu adhibita, sed etiam in proposito existens: & ideo quandoque sanatio vulneris praecedit sacramentalem absolutionem.

AD TERTIUM dicendum, quod nunquam potest esse vera contritio sine voto clauium Ecclesiae, quantumcumque sit dolor de peccato praeterito, & positum abstinendi in futurum, & ideo in contritione culpa remittitur.

ARTICVLVS XI.

Utrum uir possit accipere crucem uxore nolente, si de eius incontinentia timeatur.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur quod uir possit accipere crucem ad transferendum ultra mare nolente uxore, si de eius incontinentia timeatur. Non debet enim homo praetermittere propria salutem pro salute aliena: sed homo procurat salutem pro-

4. dist. 2. ar. 1. ad 1.

priam per hoc, quod cruce signatur consequens plenam remissionem peccatorum: ergo non debet hoc praetermittere, ut prouideat salutem uxoris.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit. Si abstinere sine uxoris uoluntate, tribus ei fornicationis licentia, & peccatum illius tunc imputabitur abstinentiae: sed accipiendo crucem impeditur a redditione debiti. ergo uir pro peccato uxoris si contingat, uir imputetur.

RESPOND. Dicendum, quod ea quae sunt necessitatis, non sunt praetermittenda propter ea quae sunt propriae uoluntatis. Unde et Dominus Matth. 15. reprehendit Phariseos, quod docebant praetermittere mandatum de honoratione parentum, ut aliqua uoluntariae oblationes Deo offerrentur. Ex necessitate autem uir imminet ut gerat curam uxoris, quia ea potest mulieris est uir, ut dicitur 1. ad Corinth. 1. Sed quod accipiat crucem ad transferendum, subiacet propriae uoluntati. Unde si uxor sit talis quae sequi non possit propter aliquod legitimum impedimentum, & de eius incontinentia timeatur, non est ei consulendum ut accipiat crucem & dimittat uxorem: secus autem est, si uxor continere uoluntarie proponat, uel uelit & possit sequi uirum suum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod hoc etiam ad salutem propriam uiri pertinet, ut gerat curam de salute uxoris, quae uiri regimini committitur.

QUAESTIO VIII.

DE INDE quaesitum est de actibus humanis.

Et primo, De actibus pertinentibus ad praedictos. Secundo, De actibus quae possunt pertinere ad omnes. Pertinet autem ad praedictos praecipue dispensare in precepto, excommunicare rebellantes praecipue, & beneficia ecclesiastica conferre.

Unde circa primum queruntur quatuor.

Primo, De obedientia ad precepta praedictorum, utrum scilicet religiosus teneatur obedire praedicto suo praecipiente ei in uirtute obedientiae, quod reuelat ei crimen fratris occultum.

Secundo, Circa dispensationem, utrum Papa possit dispensare in bigamia.

Tertio, Circa excommunicationem, utrum aliquis teneatur uitare excommunicatos illos, de quorum excommunicatione etiam inter peritos est diuersa sententia, quibusdam dicentibus eos excommunicatos esse, & alijs non esse.

Quarto, Circa collocationem beneficiorum, utrum praedictus ecclesiae licite possit dare beneficium consanguineo suo idoneo existenti, si quia facilitate occurrat ei alius magis idoneus.

ARTICVLVS XII.

Utrum subditus teneatur reuelare praedicto praecipiente crimen occultum fratris.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod subditus non teneatur obedire praedicto praecipiente reuelationem criminis occulti. Nullus enim tenetur obedire alicui in hoc, quod non subditur eius iudicio: sed occulta non subdunt iudicio humano, sed soli iudicio diuino. ergo circa eorum reuelationem nullus tenetur obedire praedicto praecipiente.

SED CONTRA est, quod praedictus in capitulo religiosorum potest praecipere id, de quo iudex secularis, uel ecclesiasticus potest exigere iuramentum: sed